

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

תורה – בראשית פרק מד'

(כח) וַיֵּצֵא הָאֱחָד מֵאֶתִי וְאָמַר אֵךְ טָרַף טָרַף וְלֹא רָאִיתִיו עַד הַנְּהָ: (כח) וַיֵּצֵא הָאֱחָד מֵאֶתִי וְאָמַר אֵךְ טָרַף טָרַף וְלֹא רָאִיתִיו עַד הַנְּהָ: (כח) וַיִּפְקַח חַד מִלְּוֹתַי וְאָמַרִית בְּרַם מִקְטֵל קָטִיל וְלֹא חֹזֶתָה עַד כְּעַן:

(כט) וּלְקַחְתֶּם גַּם אֶת זֶה מֵעַם פָּנִי וְקָרְהוּ אָסוֹן וְהוֹרְדְתֶם אֶת שִׁיבְתֵי בְרָעָה שְׂאֵלָה: (כט) וּלְקַחְתֶּם גַּם אֶת זֶה מֵעַם פָּנִי וְקָרְהוּ אָסוֹן וְהוֹרְדְתֶם אֶת שִׁיבְתֵי בְרָעָה שְׂאֵלָה: (כט) וַתִּדְבְּרוּן אֵף יַת דִּין מִן קִדְמִי וַיַּעֲרַעְנָה מוֹתָא וַתַּחֲתוּן יַת שִׁבְתֵי בְּבִישְׁתָּא לְשִׂאֹל:

(ל) וְעֵתָה כְּבֹאֵי אֶל עֲבָדְךָ אָבִי וְהַנְּעַר אֵינְנוּ אֶתְנֹו וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ: (ל) וְעֵתָה כְּבֹאֵי אֶל עֲבָדְךָ אָבִי וְהַנְּעַר אֵינְנוּ אֶתְנֹו וְנַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנַפְשׁוֹ: (ל) וַיַּעֲוֹן כְּמִיתֵי לֹת עֲבָדְךָ אֲבָא וְעוֹלִימָא לִיתוּהִי עֲמָנָא וְנַפְשָׁה חֲבִיבָא לָהּ כְּנַפְשָׁה:

(לא) וְהָיָה כְּרֹאוֹתוֹ כִּי אֵין הַנְּעַר וְמַת וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת שִׁיבְת עֲבָדְךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה: (לא) וְהָיָה כְּרֹאוֹתוֹ כִּי אֵין הַנְּעַר וְמַת וְהוֹרִידוּ עֲבָדֶיךָ אֶת שִׁיבְת עֲבָדְךָ אָבִינוּ בְּיָגוֹן שְׂאֵלָה: (לא) וַיְהִי כִּד יַחְוִי אַרִי לִית עוֹלִימָא וּמִית וַיַּחֲתוּן עֲבָדֶיךָ יַת שִׁיבְת עֲבָדְךָ אֲבוּנָא בְּדוּנָא לְשִׂאֹל:

(לב) כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת הַנְּעַר מֵעַם אָבִי לְאֹמֶר אִם לֹא אָבִיאָנּוּ אֵלֶיךָ וְחֲטָאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים: (לב) כִּי עֲבָדְךָ עָרַב אֶת הַנְּעַר מֵעַם אָבִי לְאֹמֶר אִם לֹא אָבִיאָנּוּ אֵלֶיךָ וְחֲטָאתִי לְאָבִי כָּל הַיָּמִים: (לב) אַרִי עֲבָדְךָ מְעָרַב לִיעוֹלִימָא מִן אֲבָא לְמִימֶר אִם לֹא אֵיִתְנָה לְוֹתָהּ וְאַחֵי חֲטִי לְאָבָא כָּל יוֹמִיא:

רס"י

(כט) וקרהו אסון – (כ"ד) שהסטן מקטרג בשעת הסכנה: והורדתם את שיבתי וגו' – עכשיו כשהוא אכלי אני מתנחם צו על אמו ועל אחיו ואם ימות זה דומה עלי ששלשתן מתו ציוס אחד: (ל"א) והיה כראותו כי אין הנער ומת – אביו מלכתו: (ל"ב) כי עבדך ערב את הנער מעם אבי – וא"ת למה אני נכנס לתגר יותר משאר אחי. הם כולם מבחוץ ואני נתקשרתי בקשר חזק להיות מנודה צ"ע עולמות:

נביא – יחזקאל פרק ל"ז – כה-כח פרק לח' א'

(כה) ויִשְׁבוּ עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעֲבָדֶי לִיעֶקֶב אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בָּהּ אֲבוֹתֵיכֶם וַיִּשְׁבוּ עָלֶיהָ הַמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד עוֹלָם וְדוֹד עֲבָדֶי נִשְׂיָא לָהֶם לְעוֹלָם: (כה) וַיִּתְּבוּן עַל אֶרְעָא דִּיהַבִּית לְעַבְדֵי לִיעֶקֶב דִּיתִיבוּ בַּה אֲבַהֲתְכוּן וַיִּתְּבוּן עַלֵּה אֵינּוּן וּבְנֵיהוֹן וּבְנֵי בְנֵיהוֹן עַד עַלְמָא וְדוֹד עַבְדֵי מִלְכָּא לְהוֹן לְעַלְמָ:

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

- (כו) וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שְׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יְהִיֶּה אֹתָם וּנְתַתִּים וְהִרְבִּיתִי אֹתָם וּנְתַתִּי אֶת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: (כו) ואגזר להון קים שלם קים עלם יהי עמהון ואברכינן ואסגי יתהון ואתן ית מקדשי בנינהון לעלם:
- (כז) וְהָיָה מִשְׁכְּנֵי עַלְיֵיהֶם וְהָיִיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים וְהָמָּה יְהִיוּ לִי לְעָם: (כז) ואשרי שכינתי בנינהון ואהוי להון לאלהא ואינן יהון קדמי לעם:
- (כח) יִדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּהִיּוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם: (כח) וידעון עממיא ארי אנא יי מקדש ית ישראל במהוי מקדשי בנינהון לעלם:
- (א) וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: (א) והוה פתגם נבואה מן קדם יי עמי למימר:

רס"ז

(כה) לעבדי ליעקב – כעין שנחחיה ליעקב
צלי מלרי':

כתובים – משלי י' טו'-יט'

- (טו) הוֹן עֲשִׂיר קָרִית עֶזוֹ מִחַתַּת דָּלִים רִישָׁם: (טו) קנינא דעתירא כרכא דעושניה ושיצא דמסכנא צריכותהון:
- (טז) פְּעֻלַּת צַדִּיק לְחַיִּים תְּבוֹאֵת רָשָׁע לְחַטָּאת: (טז) עוברי דצדיקא לחיי עללתיה דרשיעא לחטותא:
- (יז) אֶרֶח לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוֹסֵר וְעוֹזֵב תּוֹכַחַת מִתְּעָה: (יז) אורח דחיי נטרי מרדותא ודשבק מכסנותא תעיי:
- (יח) מִבִּטָּה שְׁנָאָה שְׁפָתַי שֶׁקֶר וּמוֹצֵא דָבָר הוּא כְּסִיל: (יח) מכמין בעל דבבא ספותא דשקרא ומפיק טבא הוא סכלא:
- (יט) בָּרַב דְּבָרִים לֹא יִחְדַּל פֶּשַׁע וְחוֹשֵׁף שְׁפָתָיו מִשְׁפִּיל: (יט) בסוגאה דמלי לא פסק חובא ודחשך שפותיה שוכלתנא:

רס"ח

- (יז) אורח לחיים – השומר מוסר היא הדרכ לחיים. ועוזב תוכחת מתעה – את עלמנו ואת אחרים:
- (יח) מכסה שנאה שפתי שקר – החונף שפתיו שקר ומכסה שנאה בצלו. ומוציא דבה הוא כסיל – לעז שיהו אנשים דובצין צו על חזירו:
- (יט) ברוב דברים לא יחדל פשע – המרבה דברים מציא חטא. וחושך שפתיו – הוא המשכיל:
- (טו) הון עשיר – בתורה. קרית עוזו – היא לו. מחתת דלים רישם – עניות' שלא עסקו בתורה היא מחיתתם:
- (טז) פעולת צדיק לחיים – כמשמעו, ומדרך אגדה שלמה עשה פעולת המקדש לחייהם של ישראל לכפרתן. ותבואת רשע – תבואתו (ס"א הבאתו) של מנשה שהכניס צו הסמל היא היתה לחטאת:

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

משנה – יבמות פרק י"א

(א) נושאין על האנוסה ועל המפתה. האונס והמפתה על הנשואה, חיב. נושא אדם אנוסת אביו ומפתת אביו, אנוסת בנו ומפתת בנו. רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפתת אביו:

מן האשה לישא צתה או אחותה או אמה או אחת מקרובותיה, מפני שהיא מנויה אלכלם תמיד ואתו לידי הרגל עבירה. ואם עבר ונשא אחת מקרובות אנוסתו ומפותתו או מקרובות האשה שנחשד עליה אין מוסיאין אותה מידו. ומתניתין דקתני נושאין על האנוסה למשמע אפילו לכתחלה, מייירי לאחר מיתת האנוסה והמפותה, דהשתא ליכא למיחש שמא לאחר שישא צתה יזנה עם הראשונה:

רע"ב – (א) נושאין על האנוסה – לאחר שאנס או פתה אשה מותר לישא צתה או אמה או אחותה, דכתיב (ויקרא כ') ואיש אשר יקח את אשה ואת אמה, בזולו נאמר שכיבה וכו' נאמרה לקיחה לומר כך דרך לקיחה אסרה תורה: רבי יהודה אוסר – דכתיב (דברים כ"ג) לא יקח איש את אשת אביו ולא יגלה כנף אביו, כנף שראה אביו לא יגלה. ואין הלכה כרבי יהודה. אבל חכמים אסרו לנטען

(ב) הגיורת שנתגירו בגיה עמה, לא חולצין ולא מיבמין, אפלו הורתו של ראשון שלא בקדשה ולדתו בקדשה והשני הורתו ולדתו בקדשה וכן שפחה שנסתחררו בגיה עמה:

רע"ב – (ב) לא חולצין – לאחיה מן האב צענין, וגרים אין להם שאר מן האב:

(ג) חמש נשים שנתערבו ולדותיהן, הגדילו התערבות ונשאין נשים ומתו, ארבעה חולצין לאחת, ואחד מיבם אותה. הוא ושלשה חולצין לאחת, ואחד מיבם. נמצאו ארבע חליצות ויבום לכל אחת ואחת:

וחולצין לשלישית ושנים עמהם והחמישי מיבם, וכן כולם: ד' חליצות – תחלה, לפי שאין אחד מהם ראוי ליבם עד שיחלצו לה הארבעה, כי היכי דלא לפגע ציבמה לשוק. והוא הדיון דמנו הארבעה למחלץ לכולהו והאחד כונס את כולן, אלכא דהכי שפיר טפי, דלמא לכל חד וחד מתרמי דיליה ומתקיימא מצות יבום:

רע"ב – (ג) שנתערבו ולדותיהן – ויש לכל אחת מהן בן ודאי, שלא נתערבו: ארבעה חולצין לאחת – בן ודאי של כל אחת מן הארבעה חולץ לאחת מהן, דכל אחת מספק לה לאשת אח. וכן החמישית ישאנה ממה נפשו, אם אשת אחיו היא הרי מיבם לה, ואם לאו הרי חלץ לה יבמה: הוא ושלשה – זה שיבם חולץ לאחת ושלשה עמו. והחמישי מיבם ממה נפשו. וחוזרין השנים הללו

(ד) האשה שנתערב ולדה בולד פלתה, הגדילו התערבות, ונשאין נשים, ומתו, בני הפלה חולצין ולא מיבמין, שהוא ספק אשת אחיו ספק אשת אביו. ובני הזקנה, או חולצין או מיבמין, שהוא ספק אשת אחיו ואשת בן אחיו. מתו הפשרים, בני התערבות לבני הזקנה חולצין ולא מיבמין, שהוא ספק אשת אחיו ואשת אביו, ובני הפלה, אחד חולץ ואחד מיבם:

לאשת אחיו, הא אשתריא לה צדק חליצה וספיר נסיב לה אידך שהוא בן הזקנה, לאשת בן אחיו מותרת לו. ואי האי דחלץ הוא בן

רע"ב – (ד) מתו כשרים – הולדיו: אחד חולץ – תחלה, והדר מיבם אידך, ממה נפשו, אי האי דחלץ הוא בן הכלה וחלץ

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

הזקנה ואשת בן אחיו חלץ, הויא לה כחולצת
מן הנכרי, וכן הכלה כי מיצב לה שפיר

(ה) כהנת שנתערב ולדה בולד שפחתה, הרי אלו אוכלים בתרומה, וחולקים חלק אחד בגרן, ואין מטמאין למתים, ואין נושאין נשים, בין פשרות בין פסולות. הגדילו התערובות, ושחררו זה את זה, נושאין נשים ראויות לפנהנה, ואין מטמאין למתים. ואם נטמאו, אין סופגין את הארבעים. ואין אוכלים בתרומה. ואם אכלו, אין משלמין קרן וחמש. ואין חולקין על הגרן. ומוכרין את התרומה, והדמים שלהם. ואין חולקים בקדשי המקדש, ואין נותנין להם קדשים, ואין מוציאם שלהם מידם, ופטרין מן הזרע ומן הלחיים ומן הקבה, ובכורו יהא רועה עד שיסתאב, ונותנין עליו חמרי כהנים וחמרי ישראלים:

אין נותנין אותה לכהן כשמפישין אותה, דכל חד אמר אייתי ראיה דלאו כהן אנא, ומכל מקום אי אפשר להן לאכלה אלא מוכרין אותה לכהן והדמים שלהן: ואין חולקים בקדשי המקדש – כגון עורות קדשים, לכלל חד מינייהו אמרינן אייתי ראיה דכהן את ושקול: ואין נותנין להם קדשים – להקריב: ואין מוציאין שלהם – כגון אם נולד להם בכור אין מוציאין אותו מידו, וירעה עד שיסתאב: חומרי ישראל וחומרי כהנים – מפרש בגמרא, שמנחתו נקמחת כמנחת ישראל וקרב לפני עלמו, ואין שייריה נאכלין כמנחת ישראל אלא נשרפת כמנחת כהנים שהיא כליל:

רע"ב – (ה) אוכלים בתרומה – לחד כהן וחד עבד כהן אוכלין בתרומה: וחולקים חלק אחד – מפרש בגמרא דהכי קאמר, וחולקים חלק כחד, אם באו שניהם על הגרן כחד נותנים להם, אבל זה בלא זה אין חולקין להם, דקסבר האי תנא אין חולקים תרומה לעבד אלא אם כן רבו עמו: בין כשרות בין פסולות – דכל אחד מהם ספק כהן ספק עבד, כשרות אסורות לעבד ופסולות אסורות לכהן, וספק איסורא לחומרא: אין סופגין את הארבעים – דכל חד אמר אנא לאו כהן אנא: אין משלמין – דכל חד אמר כהן אנא, ולא מפקין ממונא מספיקא: ומוכרין התרומה – תרומת תבואתן

(ו) מי שלא שיהתה אחר בעלה שלשה חדשים ונשאת, וילדה, ואין ידוע אם בן תשעה לראשון אם בן שבועה לאחרון, היו לה בנים מן הראשון ובנים מן השני, חולצין ולא מיבמין. וכן הוא להם חולץ ולא מיבם. היו לו אחים מן הראשון ואחים מן השני שלא מאותה האם, הוא חולץ ומיבם, והם, אחר חולץ ואחד מיבם:

אם אחיו הוא הרי טוב, ואם לאו, נכרית היא אצלו, וכגון שאין שם אח אלא הוא לזיכא לספוקי ציבמה לשוק. וכן לאשת בן האחרון: הם אחד חולץ ואחד מיצב – או בן הראשון או בן האחרון חולץ לה וחזירו מיצב. אם יצמתו היא הרי טוב, ואם לאו נכרית היא. ומשום יצמה לשוק ליכא למיחש שהרי חלץ לה יצמה:

רע"ב – (ו) הן חולצין ולא מיבמין – לאשתו של ספק. ואחד מבני הראשון חולץ שמה בן אביהם היה. ולא מיבמין, שמה בן האחרון הוא והרי הוא אחיהן מן האם ולא מן האב ואשתו עליהן בכרת. וכן בני האחרון. וכן הוא חולץ לנשותיהן ולא מיצב: היו לו אחים מן הראשון ומן האחרון – שלא מאותה האם: הוא או חולץ או מיצב – לאשת בן הראשון,

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

(ו) הָיָה אֶחָד יִשְׂרָאֵל וְאֶחָד כְּהֵן, נוֹשֵׂא אֶשֶׁה רְאוּיָה לְכַהֵן, וְאֵינוּ מְטַמֵּא לְמִתִּים. וְאִם נְטַמֵּא, אֵינוּ סוֹפֵג אֶת הָאֲרֻבָּעִים. וְאֵינוּ אוֹכֵל בְּתַרוּמָה. וְאִם אָכַל, אֵינוּ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ. וְאֵינוּ חוֹלֵק עַל הַגֶּרֶן, וּמוֹכֵר הַתְּרוּמָה וְהַדְּמִים שְׁלוֹ, וְאֵינוּ חוֹלֵק בְּקִדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ, וְאֵין נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַקִּדְשִׁים, וְאֵין מוֹצִיאִין אֶת שְׁלוֹ מִיָּדוֹ, וּפְטוּר מִן הַזֵּרֵעַ וְהַלְחָיִים וְהַקֶּבֶה, וּבְכוּרוֹ יֵהָא רוֹעֵה עַד שְׁיִסְתָּאב, וְנוֹתְנִין עָלָיו חֲמָרֵי כְהֵנִים וְחֲמָרֵי יִשְׂרָאֵלִים. הֵיוּ שְׁנֵיהֶם כְּהֵנִים, הוּא אוֹנֵן עֲלֵיהֶם, וְהֵם אוֹנְנִים עָלָיו. הוּא אֵינוּ מְטַמֵּא לָהֶם, וְהֵם אֵינָן מְטַמֵּאִין לוֹ. הוּא אֵינוּ יוֹרֵשׁ אוֹתָן, אָבֵל הֵם יוֹרְשִׁין אוֹתוֹ. וּפְטוּר עַל מִכְתּוֹ וְעַל קַלְלָתוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה, וְעוֹלָה בְּמִשְׁמְרוֹ שֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה, וְאֵינוּ חוֹלֵק. אִם הֵיוּ שְׁנֵיהֶם בְּמִשְׁמְרֵי אֶחָד נוֹטֵל חֵלֶק אֶחָד:

ונישאת תוך שלשה ובכהאי גוונא משכחת לה דרואה צמיחת שניהם וכהן כשר, הוא לפיכך אינו מיטמא להן: הוא לא יורש אותן – דיורשין מדחין אותן אלו אכל אלו: והן יורשין אותן – דמי מעכב על ידן, וחולקים הממון בין שניהן: ועולה במשמרו – לעבוד, ואין בני משמר מעכבין עליו. אבל אינו חולק, דכל בני משמר דחו ליה גבי חזריה:

רע"ב – (ז) היה אחד ישראל – אחד מן הבעלים ישראל ואחד כהן: הוא אונן עליהן – שמה זה אצו וציוס מיתתו אסור לאכול בקדשים: והם אוננים עליו – וציוס מותו אסורים שניהם בקדשים. ומשכחת לה דרואה צמיחת שניהן וכהן כשר הוא דהא אינו מיטמא להן, כגון שנתקדשה קדושי טעות על תנאי ולא נתקיים דנפקא מיניה בלא גיטא

גמרא – יבמות דף ט"ג ע"א

ואמר רבי אלעזר עתידים כל בעלי אומניות שיעמדו על הקרקע שנאמר וירדו מאניותיהם כל תופשי משוט מלחים כל חובלי הים על הארץ יעמדו ואמר ר' אלעזר אין לך אומנות פחותה מן הקרקע שנאמר וירדו רבי אלעזר חזיא לההיא ארעא דשדי ביה כרבא לפותיא אמר ליה אי תשדייה לאורכיך הפוכי בעיסקא טב מינך רב על לביני שיבלי חזנהו דקא ניפן אמר להו אי ניפת איתנופי הפוכי בעיסקא טב מינך אמר רבא מאה זוזי בעיסקא כל יומא בשרא וחמרא מאה זוזי בארעא מילחא וחפורה ולא עוד אלא מגניא ליה אארעא ומרמיא ליה תיגרי אמר רב פפא זרע ולא תזבין אף על גב דכי הדדי נינהו הני מברכן זבין ולא תיזול הני מילי ביסתרקי אבל גלימא לא מיתרמיא ליה טום ולא תשפיץ שפוץ ולא תיבני שכל העוסק בבנין מתמסכן קפוץ זבין ארעא מתון נסיב איתתא נחית דרגא נסיב איתתא סק דרגא בחר שושבינא:

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

רש"י על הגמרא

בדבר שאין לוקח בדמים ואין כלה מהר: ברכה – פליסו"ן בלע"ז: זון ולא תיזול – מכור כלי תשמישך והשתמש בדמים בפרקמטיאל קודם שתבא לידי עניות: ברכתקי – כלי הבית טאפי"ט בלע"ז: ברכה – פליסו"ן בלע"ז: זון ולא תיזול – מכור כלי תשמישך והשתמש בדמים בפרקמטיאל קודם שתבא לידי עניות: אבל גלימא – שהיא להתכבד בלבישתה לא ימכור דלמא כי הדר בעי לה לא מתרמיא ליה הגונה כמותה: טוס – תרגום של סתום כמו סתמוס פלשתיים (בראשית כו) טומינון פלשתיא טוס ולא תשפוז אם יש לך חור קטן בכותל רעוע סתום אותו מיד ולא תרחיב בנקב לשפז בו טיט ולבנים הרבה ליפותו: שפוז – פלשטי"ר בלע"ז, ואם בעל נפש אתה להנאות בנייניך הרחב הנקב וספליהו להיות יפה: ולא תיבני – לא תפיל את כל הכותל ותבנהו: מהון נסיב איתתא – המתן עד שתדוק מעשיה שלא תהא רעה וקנטרנית: נחית דרגא ונסיב איתתא – לא תקח אשה חשוכה ממש שמה לא תתקבל עליה: שושבינא – אוהב טוב בחר לך אדם חשוב להדבק אחריו:

שיעמדו על הקרקע – יניחו אומנותם לעסוק בחריש ובקלייר: וירדו מאננותיהם כל תופשי משוט – אל הארץ יעמדו: וירדו – לשון ירידת עניות: דשדי זה כרבא – זרע כרוב ליסנא אחרינא כרבא חרישה כמו כרוב ותני (ב"ב 77 יב) כמה למסיק תעלא מצי כרבא (גדה 77 סה): לפותיא – לרוחב הערוגה: אי תשדייה לאורכיך – כלומר אפילו תחזור ותחרשנה לא יועיל כלום לפי עסקא: דהפוכי בעסקא טוב – להרויח יותר: דקא נייפן – הרוח מנשבת זו בזו: אי תניפנו – כמה שתרנו תנפפו אין תועלת בהן לפי פרקמטיאל תניפנו לשון הגיפי לי צמניפה (ב"מ 77 פ"ו): חפורה – שחת ששכרה מועט ואוכל עשבים וחזיו במלח: חפורה – ירק מן התבואה עד שלא הביאה שליט: מגניא ליה אארעא – [משכבת אותו על הארץ] לשמור כל הלילה: [ומרמיא ליה תיגרי – בשבילה מתקוטט עם בני אדם]: זרע – תבואה לאכילת ביתך: ולא תזבון – לא תקנה תבואה מן השוק: ואע"ג דכי הדדי נינהו – אפילו חיטין זול וקרקעך אינו חשוב ואין לך שכר לפי השעה אפ"ה הני מתזכרין ברכה מזויה

זוהר – ויגש דף ר"ח ע"א

ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו וגו', רבי חייא פתח ואמר, (תהלים קיב) פזר נתן לאביונים צדקתו לעד קרנו תרום בכבוד. תא חזי, קודשא בריך הוא ברא עלמא, ואשליט עליה לאדם, דיהא מלכא על בלא:

והאי בר נש, מתפרשן מניה בעלמא כפמה זינין. מנהון צדיקיא ומנהון רשיעיא. מנהון טפשין ומנהון חפמיין. וכלהו אתקיימו בעלמא, עתירין ומספנין. וכלהו בגין למזכי אליו באליו, למזכי צדיקיא עם רשיעיא, למזכי חפמיין עם טפשין, למזכי עתירין עם מספנין. דהא בגין כה, זכי בר נש לחיי עלמא, ואתקשר באילנא דחיי. ולא עוד, אלא דהא צדקה דאיהו עבדי, קאים לעלמין. דכתיב וצדקתו עומדת לעד:

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

פזר נתן לאביונים. רבי אלעזר אמר, כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, קאים ליה על סמכא חר, וצדיק שמייה, והאי צדיק איהו קיימא דעלמא, ודא איהו דאשקי, וזן לכלא. דכתיב, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים:

ומשם יפרד, מהו יפרד. אלא, ההוא מזונא ומשקיא דההוא נהר, נטיל גנתא פלא, ולבתר אתבדר ההוא משקיא לדי סטרין דעלמא. וכמה אינון דמצפאן לאתשקיא ולאזנא מתמון. כמא דאת אמר, (תהלים קמה) עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו. ובגין כן פזר נתן לאביונים, דא צדיק. צדקתו עומדת לעד, דא כנסת ישראל. דבגין כן, איהו קיימא ברוזא דשלם, בקיימא שלים. רשע ידאח ובעס, דא מלכות עובדי פוכבים ומזלות: תא חזי, מלכות שמים, איהו בי מקדשא. לקיימא כל מסכני בגו עלא דשרותא דשכינתא. וצדיק דא איהו אקרי גבאי צדקה, למיחן ולמיזן לכלא. דכתיב פזר נתן לאביונים. בגין כן, גבאי צדקה נטלי אגרא לקביל בלהו דיהבי צדקה:

תא חזי, ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים, אליו אינון כל דקיימי לאתזנא ולאשקיא מניה. ולא עמד איש אתו (דף רח ע"ב) בהתודע יוסף אל אחיו. אתו, דא כנסת ישראל. אחיו, אליו שאר דתיכין חיליו, דכתיב בהו (תהלים קכב) למען אחי ורעי:

דבר אחר, ולא עמד איש אתו. בזמנא דקודשא בריך הוא אתי לאזדוגא בכנסת ישראל. בהתודע יוסף אל אחיו, בזמנא דקודשא בריך הוא הוה מתחבר בהו בישראל, בגין דאינון נטלי בלחודייהו, ולא חבורא דעמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות בהדייהו. בגין כן (במדבר כט) ביום השמיני עפרת תהיה לכם. דהא בזמנא דא, איהו קודשא בריך הוא בלחודוי, בחבורא חדא עם ישראל, דכתיב בהו אחי ורעי כמה דאוקמוהו:

רבי ייסא פתח קרא, בזמנא דקודשא בריך הוא יוקים לה לכנסת ישראל מעפרא, ויבעי לאנקמא נקמתא מעממיא עובדי עבודת פוכבים ומזלות, כדון פתיב, (ישעיה סג) ומעמים אין איש אתי. וכתיב הכא, ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו. כמה דאת אמר, (ישעיה סג) וינטלם וינשאם כל ימי עולם:

הלכה – הרמב"ם הלכות תשובה פרק א'

(א) אף על פי שהתשובה מכפרת על הכל ועצמו של יום הכפורים מכפר יש עבירות שהן מתכפרים לשעתן ויש עבירות שאין מתכפרים אלא לאחר זמן

חק לישראל – פרשת ויגש יום ג'

- כיצד עבר אדם על מצות עשה שאין בה כרת ועשה תשובה אינו זו משם עד שמוחלין לו ובאלו נאמר שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם וגו'.
- (ב) עבר על מצות לא תעשה שאין בה כרת ולא מיתת בית דין ועשה תשובה תשובה תולה ויום הכפורים מכפר ובאלו נאמר כי ביום הזה יכפר עליכם עבר על כריתות ומיתות בית דין ועשה תשובה תשובה ויום הכפורים תולין ויסורין הבאין עליו גומדין לו הכפרה ולעולם אין מתכפר לו כפרה גמורה עד שיבואו עליו יסורין ובאלו נאמר ופקדתי בשיבט פשעם ובנגעים עונם.
- (ג) במה דברים אמורים בשלא חילל את השם בשעה שעבר אבל המחלל את השם אע"פ שעשה תשובה והגיע יום הכפורים והוא עומד בתשובתו ובאו עליו יסורין אינו מתכפר לו כפרה גמורה עד שימות אלא תשובה יום הכפורים ויסורין שלשתן תולין ומיתה מכפרת שנאמר ונגלה באזני ה' צבאות וגו' אם יכופר העון הזה לכם עד תמותון: